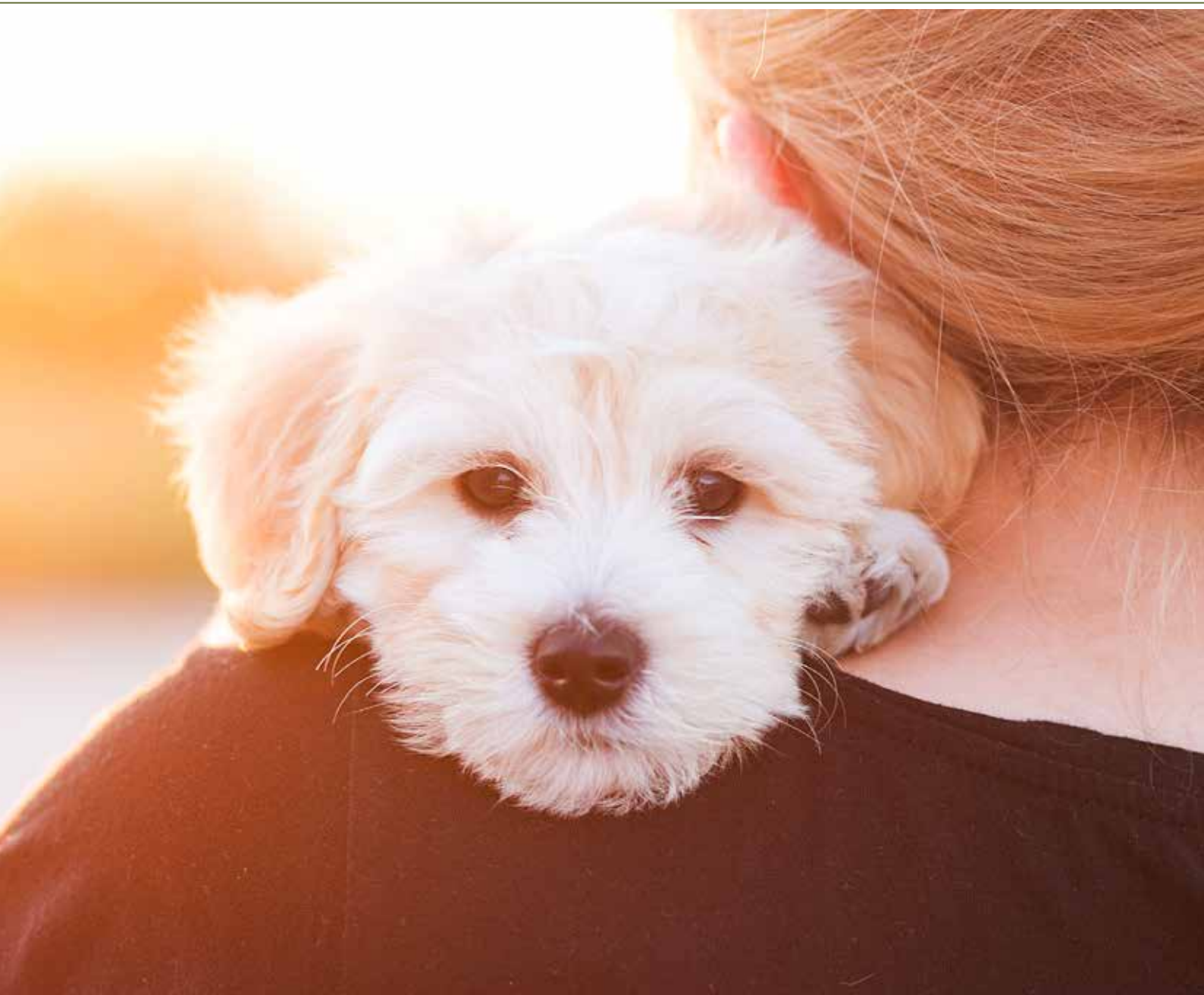

Dyrevernalliansen

Hjelp når det trengs aller mest

- sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker

INNHold

1. BAKGRUNN	7
2. SAMMENHENGEN MELLOM BARNES VOLD MOT DYR OG ØVRIG VOLDSKRIMINALITET MOT MENNESKER I VOKSEN ALDER	9
2.1. Introduksjon	9
2.2. Støtte for graduasjonsteorien	9
2.3. Motstridende resultater	9
2.4. Dyremishandling, vold mot mennesker og psykopatologi	10
2.5. Funn som motstrider en sammenheng mellom dyremishandling og vold mot mennesker	10
2.6. Metodologiske svakheter i forskningen	11
2.7. Oppsummering	12
3. DYREMISHANDLING I FAMILIER: SAMMENHENGEN MELLOM VOLD MOT DYR OG FAMILIEVOLD	15
3.1. Vold mot dyr og partnervold	15
3.2. Barn, dyremishandling og familievold	15
3.3. Oppsummering	16

HJELP TIL DEM SOM TRENGER DET ALLER MEST

Dyrevernalliansen arbeider for å hjelpe dyrene som trenger det aller mest. Dyr som utsettes for vold av egne omsorgspersoner eller som tilfeldige ofre, er en utsatt gruppe. De selv har få eller ingen muligheter til å be om hjelp.

Før ny dyrevelferdslov ble vedtatt i 2009, arbeidet Dyrevernalliansen for å få kriminalisert vold mot dyr. Samtidig argumenterte vi for å oppheve taushetsplikten for helse- og omsorgsarbeidere, slik at disse skulle kunne melde fra til Mattilsynet eller politi ved mistanke om alvorlig dyremishandling. I dag bestemmer dyrevelferdsloven § 14 a at det er forbudt "å utøve vold mot dyr". Lov om helsepersonell § 23 nr. 5 gir fastlege, hjemmesykepleie og andre helsearbeidere rett til å varsle Mattilsynet eller politiet om dyremishandling.

At vold mot dyr er kriminalisert og kan varsles, er dessverre ikke nok. Samfunnet må bidra til å forebygge og oppdage volden.

Mange enkeltstudier viser en sammenheng mellom vold mot dyr og mennesker. Dyrevernalliansen ønsket å undersøke den påståtte sammenheng, for derfor å forstå bedre hvordan volden kan forhindres.

En gjennomgang av forskningen bekrefter at det er en sammenheng mellom vold mot dyr og vold mot mennesker. Akkurat hvordan, er ikke tilstrekkelig klarlagt.

Det vi kan konkludere med, er at både voldsutsatte mennesker og dyr kan få hjelp hvis etater og organisasjoner innen barnevern, psykiatri, politi, krisesenter, selvhjelp og Mattilsynet blir klar over sammenheng, og flinkere til å utveksle opplysninger.

Vi håper at denne rapporten kan bli interessant lesning ikke bare for deg som er opptatt av dyrevern, men også for deg som arbeider med mennesker som utøver eller er ofre for vold.

Med forskjellige utgangspunkter kan vi i fellesskap gi hjelp til dem som trenger det aller mest.

Rapporten er skrevet av psykolog Frank Nervik. Arbeidet ble ferdigstilt i desember 2015.

Live Kleveland
kommunikasjonsleder
jurist

Fotnoter

// Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. [helsepersonelloven].
// Lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd [dyrevelferdsloven].

OPPSUMMERING

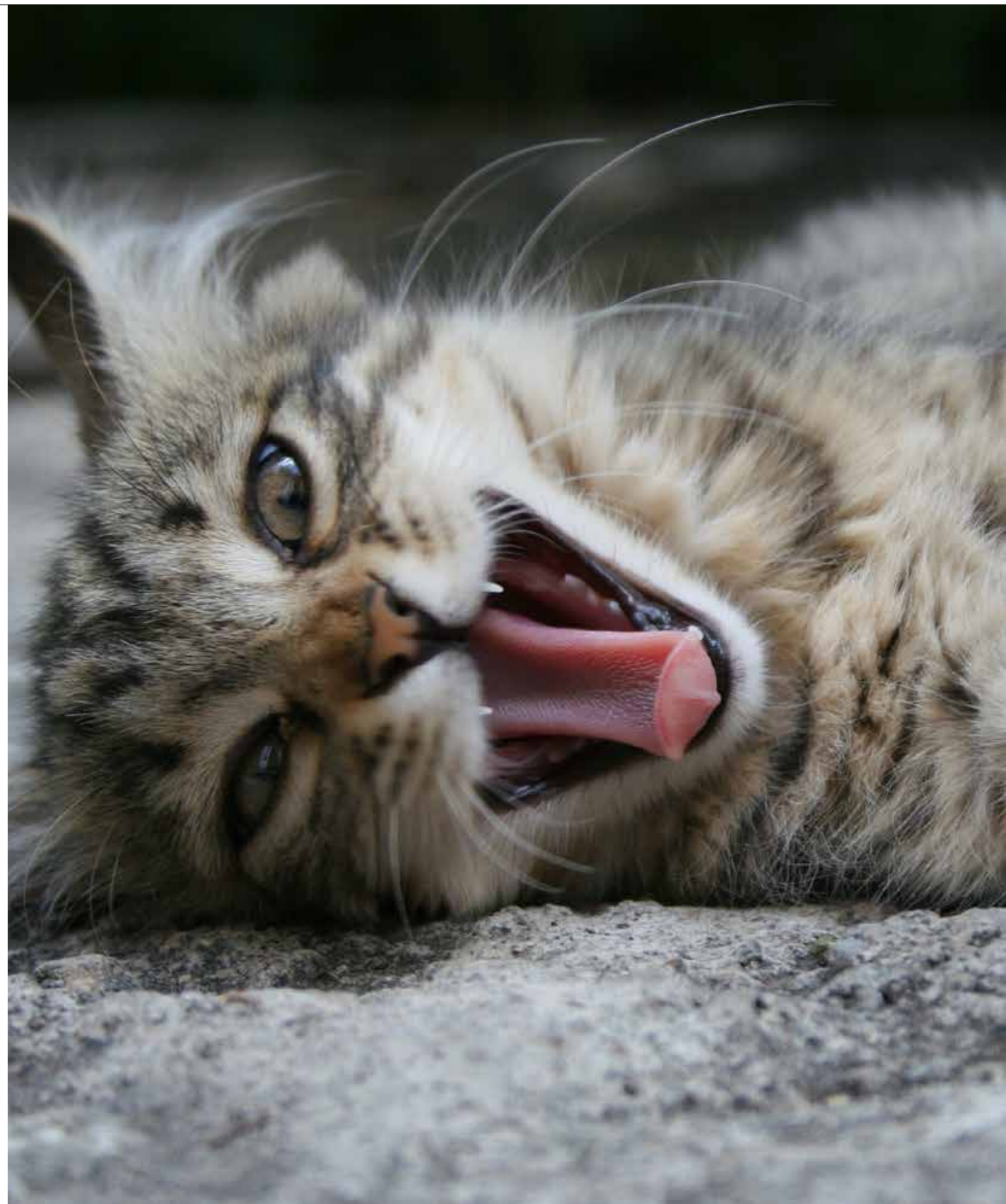
// **Alvorlig og gjentakende vold:** Det tegner seg et generelt bilde av at sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker er sterkere ved alvorlige og gjentakende former for vold.

// **Familievold:** Det er solid vitenskapelig dekning for påstanden om at vold mot dyr er en indikasjon på familievold. I familier der man finner vold mot dyr, er det overhyppighet av andre voldsformer.

// **Dyremishandling inngår i et avviksmønster:** Hovedbildet indikerer at dyremishandling inngår i et generelt avviksmønster der voldelig atferd bare er ett utslag av et bredt spekter av antisosial og kriminell atferd. For individer med gjentakende og alvorlig voldsatferd er det moderat støtte for at dyremishandling kan sees som en forløper til annen vold.

// **Sammenheng mellom barns vold mot dyr og senere voldskriminalitet:** Det er bred empirisk støtte for at det eksisterer en sammenheng mellom barns vold mot dyr og voldskriminalitet mot mennesker i voksen alder, men det er motstridende resultater vedrørende sammenhengens styrke og karakter.

Sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker er sterkere ved alvorlige og gjentakende former for vold.

1. BAKGRUNN

Formålet med denne rapporten er å gjøre en oppsummering av viktige forskningsfunn, og vurdere det empiriske grunnlaget for den påståtte sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker.

De to viktigste spørsmålene som forskningen har forsøkt å besvare er:

// I hvilken grad medfører vold mot dyr økt sannsynlighet for vold mot mennesker?

// I hvilken grad er vold mot dyr en indikasjon på familievold?

Disse spørsmålene har i hovedsak vært forsøkt besvart gjennom studier som undersøker:

// Dyremishandling blant barn: sammenhengen mellom barns vold mot dyr og øvrig voldskriminalitet i voksen alder.

// Dyremishandling i familier: sammenfall mellom vold mot dyr og familie-/partnervold.

Ettersom forskningslitteraturen ikke konsekvent skiller mellom fysisk vold mot dyr og andre former for dyremishandling, vil begrepene «dyremishandling» og «vold mot dyr» bli brukt synonymt i denne rapporten.

2. SAMMENHENGEN MELLOM BARNES DYREMISHANDLING OG VOLDSKRIMINALITET MOT MENNESKER I VOKSEN ALDER

2.1. Introduksjon

I 1963 lanserte psykiateren John MacDonald en teori der et mønster, eller en triade, av dyremishandling, sengevæting og ildspåsettelse i barndommen ble knyttet til alvorlig voldskriminalitet senere i livet. Den såkalte MacDonald-triaden fikk mye oppmerksomhet og fungerte som et startskudd for den vitenskaplige tilnærmingen til spørsmålet om det finnes en sammenheng mellom dyremishandling og vold mot mennesker. Empirisk forskning har imidlertid gitt lite støtte til teorien [1], og forskere har i hovedsak gått over til å studere barns dyremishandling som en selvstendig faktor i relasjon til vold mot mennesker. Selv om det er bredt akseptert at det eksisterer en sammenheng, gir resultatene motstridene indikasjoner på hvor sterk denne sammenhengen er, og hvordan den utarter seg. De siste 20 årene har den teoretiske diskusjonen i hovedsak handlet om hvorvidt dyremishandling er et første skritt på vei mot vold mot mennesker - den såkalte "violence graduation" teorien [heretter omtalt som *graduasjonsteorien*], eller om dyremishandling inngår i et generelt avviksmønster der voldelig atferd bare er ett utslag av et bredt spekter av antisosial og kriminell atferd. Mens graduasjonsteorien understreker at vold mot dyr er en forløper til vold mot mennesker, tilsier den generaliserte avviksteorien at rekkefølgen like gjerne kan være motsatt. Videre kan man si at graduasjonsteorien, i motsetning til den generaliserte avviksteorien, åpner for at dyremishandling kan sees på som en mulig årsaksforklaring for øvrig voldsutvikling. Spørsmålet om årsaker imidlertid ikke avgjørende for om dyremishandling kan vurderes som en risikofaktor for senere alvorlige voldshendelser mot mennesker.

2.2. Støtte for graduasjonsteorien

Teorien om at vold mot dyr er starten på en "utdannelse" i vold som senere vil resultere i vold mot mennesker, tilsier at individer som har utøvet vold mot andre mennesker i større grad har en forhistorie med dyremishandling enn de som ikke har utøvd vold mot andre mennesker. Støtte for en slik sammenheng har blitt funnet i en rekke studier. I en studie med 152 fengselsinnsatte fant Kellert og Felthous at mens 25% av aggressive fengselsinnsatte hadde en forhistorie med fem eller flere voldsovergrep mot dyr i barndommen, var tilsvarende andel blant ikke-aggressive

kriminelle 5,8%. [2] I kontrollgruppen med ikke-kriminelle var andelen 0%. I en annen studie intervjuet Merz-Perez, Heide og Silvermann 45 innsatte som sonet for voldskriminalitet og 45 som sonet for ikke-voldelig kriminalitet. [3] Selv om studien ikke inneholdt en kontrollgruppe, fant også disse forskerne statistisk signifikant flere tilfeller av dyremishandling hos de voldelige fangene [56%] enn hos de som ikke sonet for voldelig kriminalitet [20%]. I en serie studier med fengselsinnsatte, fant Hensley med kolleger også en sterk sammenheng mellom gjentatte episoder av dyremishandling i barndommen og gjentatte tilfeller av grov voldskriminalitet i voksen alder. [4,5,6]

Flere studier har også funnet en høy forekomst av forhistorie med dyremishandling blant seriemordere [7], skolekyttere [8,9] og personer som har begått grove voldsforbrytelser. [10] Disse funnene bygger tilsynelatende opp om en overbevisende sammenheng mellom dyremishandling i tidlig alder og grov voldskriminalitet senere i livet. Varierende bruk av relevante kontrollgrupper og til dels svært små og selektive utvalg gjør imidlertid at enkelte av disse funnene grenser til det anekdotiske.

2.3. Motstridende resultater

I en studie som tok utgangspunkt i forsøkspersonenes kriminelle rulleblad, fant Arluke med kolleger at forsøkspersoner identifisert som dyremishandlere hadde vesentlig høyere sannsynlighet for å ha utøvd et bredt spekter av kriminelle handlinger. [11] Voldelig kriminalitet skilte seg ikke vesentlig ut fra flere ikke-voldelige former for kriminalitet. Forskerne fant videre et mønster som tilsa at dyremishandling like gjerne kunne komme etter øvrige kriminelle handlinger som forut for dem. Forskerne konkluderte med at resultatene går mot graduasjonsteorien, og i stedet bygger opp om en generell avviksteori om sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker. Studien undersøkte imidlertid verken dyremishandling eller lovbrudd som var begått før forsøkspersonene var 17 år, og sier derfor lite om voldsutvikling fra tidlig alder.

Ser man bort fra studier som spesifikt undersøker fengselsinnsatte eller voksne mennesker med kriminelle rulleblad, finner man enda mer sprikende resultater. Becker med kolleger [12] undersøkte problemstillingen i en prospektiv/longitudinell

studie som gikk over ti år med et utvalg av 363 mødre og ett av deres barn, i aldersgruppen 6–12 år. Barnas dyremishandling ble sammenlignet med selvrapportert og offisielle register for ungdomskriminalitet. Forskerne fant en tendens, men ingen signifikant sammenheng mellom dyremishandling og ungdomskriminalitet basert på registrerte saker. Sammenligningen med selvrapportert kriminalitet viste imidlertid en sammenheng med både ikke-voldelig kriminalitet [$r=0,14$] og voldelig kriminalitet ($r=0,19$). Resultatene gir dermed en viss indikasjon på at dyremishandling gir en sterkere prediksjon på voldelig kriminalitet enn ikke-voldelig kriminalitet.

I en sveitsisk studie med mer enn 3.600 skoleelever, fant Lucia og Killias en generell sammenheng mellom dyremishandling og antisosial kriminalitet.[13] Selv om det var en generelt sterkere sammenheng for alvorlige former for kriminalitet, skilte ikke voldelige forhold seg ut fra øvrige forhold. Walters gjorde en gjennomgang av en større undersøkelse der 1.336 kriminelle ungdommer mellom 14 og 18 år blant annet hadde blitt spurt om tidligere forhistorie med dyremishandling.[14] Analysen viste en signifikant sammenheng mellom dyremishandling og kriminalitet, men at dyremishandling predikerte ikke-voldelig kriminalitet like godt som voldelig kriminalitet. Med et representativt utvalg på over 41.000, fant Vaughn med kolleger at forsøkspersoner som hadde en forhistorie med dyremishandling var sterkt overrepresentert i samtlige kategorier av kriminell atferd i studien.[15] Voldelig kriminalitet skilte seg imidlertid ikke ut. De sterkeste sammenhengene mellom dyremishandling og kriminell atferd ble funnet for ran/veskenapping begått av enkeltpersoner (Odds-Ratio: 17,9) og brannstiftelse (OR: 12,8). Voldsatferd, som å skade andre mennesker med vilje (OR: 8), befant seg i midtsjiktet blant de kriminelle atferdskategoriene.

2.4. Dyremishandling, vold mot mennesker og psykopatologi

Sammenhengen mellom dyremishandling og generell kriminell og antisosial atferd er ikke overraskende sett i lys av at dyremishandling er et kriterium for den psykiatriske diagnosen *conduct disorder* (tilsvarende diagnose i ICD-10, som benyttes i Norge, er F91 *atferdsforstyrrelser*). Et av kriteriene for den alvorlige diagnosen *antisosial personlighetsforstyrrelse* (tilsvarende diagnose i Norge: F60.2 *dissosial personlighetsforstyrrelse*) er forekomst av *conduct disorder* før fylte 15 år. Begge disse diagnosene er sterkt assosiert med et bredt spekter av kriminell og antisosial atferd, inkludert vold mot mennesker. Ikke uventet er det derfor også funnet en sterk sammenheng mellom dyremishandling og *conduct disorder*, antisosial personlighetsforstyrrelse og antisosiale personlighetstrekk.[15,16]

I en metaanalyse av 60 faktoranalyser fra 44 studier, fant Frick med kolleger at dyremishandling er blant symptomene på *conduct disorder* som rapporteres tidligst, gjennomsnittlig ved 6,5-års alder.[17] Betydningen av dette funnet må ses i sammenheng med at barn som utvikler *conduct disorder* i tidlig alder er mer aggressive og har en dårligere prognose, noe som blant annet innebærer økt sannsynlighet for kriminell og antisosial atferd også inn i voksen alder.[20] Flere studier har også funnet en overbevisende sammenheng mellom dyremishandling og en gruppe uempatiske trekk som i forskningslitteraturen omtales som “*callous and unemotional*” (CU).[14,18,19] CU-trekk er den viktigste indikatoren for *conduct disorder* med “begrensede prososiale emosjoner”. [20] Barn som faller inn i denne kategorien har økt sannsynlighet for å vise høy alvorlighetsgrad av *conduct disorder*-symptomer, og økt sannsynlighet for at atferdsforstyrrelsen vedvarer.[20]

En studie av mer enn 3.600 skoleelever viser en generell sammenheng mellom dyremishandling og antisosial kriminalitet.

2.5. Funn som motstrider en sammenheng mellom dyremishandling og vold mot mennesker

Enkelte (og som regel relativt gamle) studier har ikke funnet noen sammenheng mellom barns dyremishandling og senere voldshandlinger mot mennesker: se Kellert og Felthous' metastudie fra 1987 for en oppsummering.[21] Blant nyere studier i denne kategorien, henvises det i hovedsak til en studie publisert av Miller og Knutson i 1997.[22] Forskerne fant at selv om en relativt stor andel (66%) av et utvalg av fengselsinnsatte hadde vært eksponert for dyremishandling i oppveksten, var andelen også høy i et utvalg av universitetsstudenter (48,4%). Mens fengselsutvalget var dominert av menn (84%), var det en overvekt av kvinner (57,1%) i kontrollgruppen. Blant mennene i kontrollgruppen hadde 68,9% blitt eksponert for dyremishandling i oppveksten. Forskerne fant heller ingen sammenheng mellom eksponering for dyremishandling og type kriminelle handlinger, og konkluderte med at eksponering for dyremishandling verken var relatert til kriminell atferd

generelt, eller voldskriminalitet mot mennesker spesielt. I denne sammenheng må det imidlertid legges til at studiet har begrenset gyldighet ettersom kategorien “eksponert for dyremishandling” ikke skiller mellom dyremishandling forsøkspersonene selv har utført og mishandling de kun har vært vitne til.

2.6. Metodologiske svakheter i forskningen

Miller og Knutsons studie er ikke direkte sammenlignbar med all den øvrige forskningslitteraturen, men illustrerer likevel et viktig ankepunkt mot bruksverdien av den antatte sammenheng mellom dyremishandling og vold mot mennesker: dersom forekomsten av dyremishandling allerede er utbredt i befolkningen, har man et dårlig utgangspunkt for å kunne predikere hvem som eventuelt også er/blir voldelige mot mennesker. En høy base-rate vil gi høy hyppighet av det man kaller “falske positive”, dvs. dyremishandlere som ikke er/blir voldelige mot mennesker. Miller og Knutson fant selv at 20,5% av forsøkspersonene i kontrollgruppen med universitetsstudenter rapporterte at de selv hadde mishandlet dyr.[22] Tall på forekomsten av dyremishandling i normalbefolkningen varierer imidlertid sterkt fra studie til studie. I en studie utført med italienske ungdommer fant for eksempel Baldry [23] at hele 51% av et tilfeldig utvalg av skoleungdommer rapporterte at de selv hadde utført dyremishandling. Tilsvarende andel ble rapportert å være kun 1,8% i et representativt utvalg av Vaughn med kolleger.[15]

Det er bredt anerkjent at forskningen om sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker er preget av relativt store metodologiske og konseptuelle svakheter. [7,24,25,26,27] Kritikerene viser til utbredt bruk av retrospektive studier, ikke randomiserte eller generaliserbare utvalg, og varierende/liten bruk av kontrollgrupper. I en kritisk gjennomgang av forskningslitteraturen sammenligner Patterson-Kane og Piper [26] forekomsten av dyremishandling blant voldelige forsøkspersoner i 16 studier med forekomst av dyremishandling i kontrollgrupper i 9 andre studier og finner at den er tilnærmet identisk (36% mot 37%). Sammenligningen er spekulativ, men illustrerer fagområdets mest vesentlige svakhet: mangelen på en enhetlig og god definisjon av begrepet dyremishandling. Uten en god definisjon får man ingen pålitelige mål på atferden, og uten en enhetlig definisjon blir det vanskelig, om ikke umulig, å sammenligne resultater fra ulike studier. Sammenligningen til Patterson-Kane og Piper gjør nettopp det: Den sammenligner studier som ikke er sammenlignbare.

Den vanligste definisjonen av dyremishandling i forskningslitteraturen er hentet fra Ascione (1993): “socially unacceptable behavior that intentionally causes unnecessary pain, suffering, or distress to and/or death of an animal” (p. 228).[28] Denne definisjonen skiller ikke mellom alvorlighetsgrad eller hyppighet av dyremishandling, og kan derfor romme alt fra terging til tortur og fra enkelthendelser til rutinemessig mishandling. Hvilke typer mishandling som blir undersøkt i enkeltstudier varierer også med hvilke tester eller spørsmålsbatterier som blir brukt. Mens flesteparten

av studiene har tatt utgangspunkt i virveldyr og [minst] ett tilfelle av mishandling, har andre også inkludert insekter og snegler [13] eller satt grensen ved gjentakende episoder av mishandling.[2] Å trekke konklusjoner på tvers av studier blir dermed en svært krevende oppgave.

2.7. Oppsummering

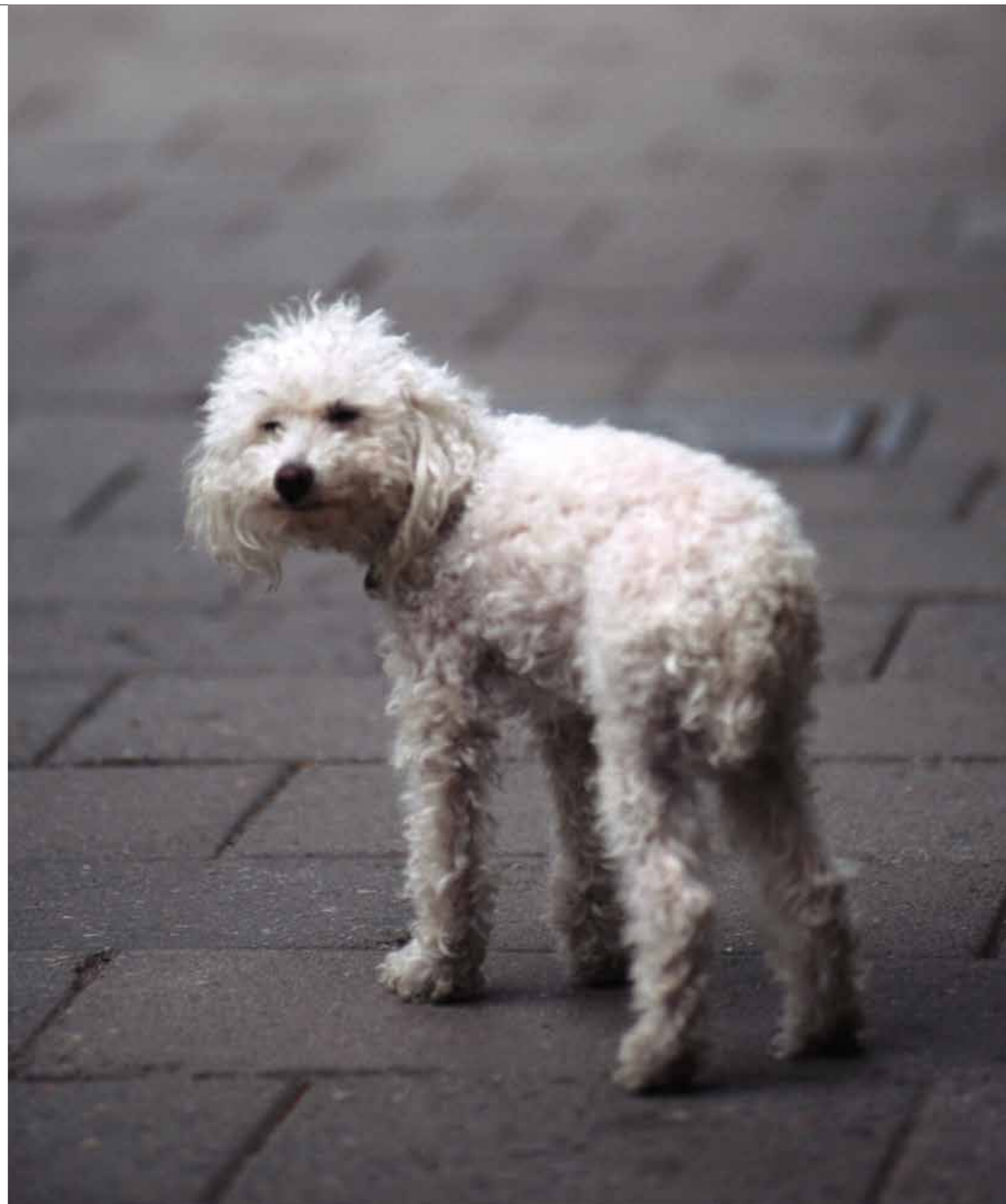
Til tross for at forskningsfeltet er preget av store metodologiske og konseptuelle svakheter, synes det likevel å være bred støtte for at det finnes en sammenheng mellom barns vold mot dyr og vold mot mennesker senere i livet. [24,25] Utover dette er det lite åpenbar konsensus. En rendyrket graduasjonsteori som tilsier at vold mot dyr forbereder/utdanner individer til å utøve vold mot mennesker i fremtiden synes ikke å ha overbevisende støtte i forskningslitteraturen. Dyremishandling synes å være relatert til ikke bare voldelig, men også en lang rekke ikke-voldelige former for antisosial kriminalitet, uten en entydig årsaks-sammenheng. Når det er sagt, er det viktig å understreke at barns mishandling av dyr kan være en risikofaktor for senere alvorlige voldshendelser mot mennesker, uavhengig av årsaksammenhenger. Det synes også å være vanskelig å fastslå styrke på sammenhengen mellom vold mot dyr og vold mot mennesker. Få studier har vurdert dyremishandling opp mot øvrige atferdsmarkører for senere voldsutøvelse mot mennesker. Becker med kolleger fant imidlertid i sin studie at barns dyremishandling var en svakere markør enn ildspåsettelse.[12]

Dyremishandling synes å være relatert til ikke bare voldelig, men også en lang rekke ikke-voldelige former for antisosial kriminalitet.

En mulig forklaring på at forskning ikke har gitt entydig støtte til graduasjonsteorien kan ligge i at ulike studier har tatt utgangspunkt i svært forskjellige typer og alvorlighetsgrader av dyremishandling. Ved å gjøre en vurdering av alvorlighetsgraden av vold i de ulike studiene, både mot dyr og mennesker, har det blitt argumentert for at graduasjonsteorien har støtte i empirisk forskning når det gjelder individer i den mest alvorlige enden av det antisosiale spektrum.[29]

Til tross for at det er bred enighet om behovet for en sterkere og mindre generell definisjon av begrepet dyremishandling, er det gjort relativt få forsøk på å undersøke hvilken effekt ulike alvorlighetsgrader av dyremishandling har på sammenhengen med vold mot mennesker. De studiene som er gjort kan imidlertid indikere at graduasjonsteorien har gyldighet for mer alvorlig former for dyremishandling og voldshandlinger mot mennesker. I en serie studier av fengslesinnsatte har Hensley med kolleger [4,5,6] funnet at gjentakende hendelser med dyremishandling er assosiert med gjentakende episoder med vold mot mennesker, hvilket også er i overensstemmelse med tidligere studier og meta-studier.[2,21] Denne distinksjonen mellom individer som har vært involvert i én episode med dyremishandling og de som har vært involvert i flere episoder har på samme måte vist seg å være utslagsgivende i studier som har undersøkt mobbing.[30]

Arluke med kolleger har etter en gjennomgang av amerikanske skoleskyttere og sadistiske seriemordere foreslått at en fellesnevner for ekstrem vold mot både mennesker og dyr, er et ønske om å påføre lidelser for egen nytelse. [7,9] De underbygger videre at dyremishandling som er rettet mot hunder og katter, involverer nære og personlige "hands-on" metoder, og er preget av sadisme er en langt sterkere markør for senere alvorlig vold mot mennesker enn annen type dyremishandling. Både gjentakende former for dyremishandling, og dyremishandling karakterisert av Arlukes tre kjennetegn, har en lav forekomst i normalbefolkningen.[2,7] Dette tilsier at kunnskapen kan ha en bedre praktisk nytteverdi, ved at falske positive prediksjoner reduseres, og at eventuelle tiltak kan rettes mot en mindre og klarere definert gruppe individer. Mer forskning er imidlertid nødvendig før man kan trekke sikrere konklusjoner.

3. DYREMISHANDLING I FAMILIER: SAMMENFALL MELLOM VOLD MOT DYR OG FAMILIEVOLD

3.1. Vold mot dyr og partnervold

En rekke studier har forsøkt å undersøke sammenhengen mellom vold mot dyr og partnervold, ved å spørre kvinner som har vært utsatt for partnervold om partneren også har utøvd vold mot familiedyr. Hovedandelen av kvinnene som har deltatt i denne typer studier har vært kvinner som har bodd på krisesentre. Frank Ascione, som pionerte denne typen forskning på slutten av 90-tallet, gjorde i 2007 en oppsummering av i alt 12 slike studier som hadde benyttet sammenlignbar metodikk.[31] Selv om utvalgsstørrelse i hver enkelt studie var relativt liten, gir oppsummeringen en oversikt over svar fra over 700 ulike kvinner. Sammenstillingen av resultatene viste at mellom 25,6% og 79,3% av kvinnene rapporterte at partner også hadde utøvd vold mot familiedyr. Bare en av studiene viste en samforekomst på under 44%, og gjennomsnittet for alle 12 studiene (uvektet for utvalgsstørrelse) var på 54.9%.

Kun to av studiene brukte kontrollgrupper med kvinner som rapporterte at de ikke hadde vært utsatt for partnervold.[32,33] Eierskap av familiedyr var et kriterium for deltagelse for samtlige kvinner i undersøkelsene. Disse to studiene viste at mens henholdsvis 54% og 53% av kvinnene på krisesenter rapporterte at deres partner hadde mishandlet dyr, ble tilsvarende hendelser rapportert av kun 5% og 0% av kvinnene i kontrollgruppene. Studiene indikerer dermed at kvinner på krisesenter viste minst 10,8 ganger så høy sannsynlighet for å rapportere at deres partner hadde mishandlet eller drept familiedyr enn kvinnene som ikke hadde blitt utsatt for partnervold.

Vold mot dyr er blant de fremste risikofaktorene for partnervold. I et studie som gikk over ni år i 11 forskjellige amerikanske byer, fant Benita Walton Moss med kolleger at vold mot dyr var den sterkeste av kun fem [statistisk signifikante] risikofaktorer for partnere som utøver partnervold.[34] Studien hadde ikke spesifikt fokus på vold mot dyr som utgangspunkt, og skiller seg fra de fleste studier om sammenhengen mellom vold mot dyr og partnervold med et vesentlig høyere utvalg av forsøkspersoner.

I tilsynelatende konflikt med øvrige funn, fant DeGue og DiLillo [35] ingen generell sammenheng mellom familievold og dyremishandling i en retrospektiv undersøkelse av collegestudenter. Da forskerne derimot begrenset analysen til bare de mest alvorlige tilfellene av familievold, fant de

signifikant høyere samforekomst av dyremishandling (som barna enten hadde vært vitne til eller utøvd selv). I motsetning til de øvrige studiene som er nevnt var ingen av testdeltagerne spesifikt selektert på grunnlag av partnervold. Forskerne påpeker selv at det derfor kan være sannsynlig at partnervolden som studenter har opplevd, generelt er mindre alvorlig enn det kvinner på krisesenter har opplevd. En slik teori om at sammenhengen mellom dyremishandling og partnervold er særlig uttalt ved alvorlige former for partnervold, bekreftes også i studier av kvinner i krisesenter som indikerer at partnere som misbruker dyr også bruker flere og mer ekstreme former for partnervold [36], og at høyere alvorlighetsgrad av kvinnemishandlingen er relatert til høyere sannsynlighet for at partner har også mishandlet dyr.[32] I sum indikerer disse studiene at sammenhengen mellom dyremishandling og partnervold er særlig uttalt ved alvorlige former for partnervold.

Vold mot dyr er blant de fremste risikofaktorene for partnervold.

Vold mot dyr er ikke bare en indikasjon på partnervold; vold og trusler om vold mot dyr påvirker også om mishandlede kvinner oppsøker krisesenter eller går ut av voldelige forhold. Av de 12 studiene i Asciones sammenstilling, undersøkte ni denne sammenhengen. Disse ni studiene viste at mellom 18% og 48% av de mishandlede kvinnene hadde utsatt beslutningen om å oppsøke krisesenter, eller returnert til partner, på grunn av frykt for velferden til sine dyr. [31] Også nyere studier har bekreftet disse funnene.[37,38] Tilsvarende studier er ikke blitt utført i Norge, men en pilotstudie av Margunn Bjørnholt fra 2014 viser at problemstillingen er kjent ved norske krisesenter, og at trusler mot dyr kan inngå i trusselbildet for den voldsutsatte.[39]

3.2. Barn, dyremishandling og familievold

I den første vitenskapelige studien som undersøkte sammenhengen mellom dyre- og barnemishandling i familier,

fant DeViney, Dickert og Lockwood dyremishandling i 60% av familiene (med familiedyr) der barnemishandling var blitt påvist av myndighetene.[40] I familier der barnemishandlingen innebar fysisk vold, fant forskerne dyremishandling i hele 88% av familiene (mot 34% der barnemishandlingen ikke innebar fysisk vold). I familier der dyremishandlingen innebar inhumane drap eller fysisk vold, var mishandlingen i all hovedsak utført av voksne familiemedlemmer.

De fleste studier som har sett på barnemishandling i relasjon til dyremishandling har imidlertid undersøkt om barns egen mishandling av dyr er en indikasjon på barnemishandling eller annen familievold. McEwen med kolleger [41] undersøkte denne sammenhengen ved å intervjuet mødre til 2.232 barn over en tidsperiode på syv år. De fant at barn som hadde mishandlet dyr hadde litt over dobbelt så stor sannsynlighet for å ha blitt mishandlet selv, enn barn som ikke hadde mishandlet dyr. Resultatet må imidlertid ses i sammenheng med at mer enn 80% av barna som var blitt mishandlet, ikke mishandlet dyr selv. Forskerne påpeker at disse resultatene er i overensstemmelse med øvrige studier. Selv om de ikke skiller mellom dyremishandling som barn selv utøver og mishandling de er vitne til, gir også DeGue og DiLillos retrospektive studie med collegestudenter en indikasjon på sammenhengen mellom dyremishandling og øvrig vold i familier.[35] Disse forskerne fant at 57,9% av dem som hadde utført eller vært vitne til dyremishandling som barn, også rapporterte om barnemishandling og/eller partnervold under oppveksten. Forskerne konkluderte med at dyremishandling er en langt sterkere indikator på familievold enn motsatt.

Dyremishandling er en langt sterkere indikator på familievold enn motsatt.

McEwen med kolleger fant ingen sammenheng mellom barns dyremishandling og partnervold, etter å ha kontrollert for barnemishandling.[41] Heller ikke Dadds med kolleger fant noen sammenheng mellom barns mishandling av dyr og partnerkonflikt, i en studie av et representativt utvalg av skolebarn.[19] Denne sammenhengen har derimot blitt påvist i studier med utvalg spesifikt selektert for partnervold. Currie [42] fant for eksempel at barn fra hjem med partnervold hadde tre [2.95] ganger så høy sannsynlighet for å mishandle dyr som barn fra ikke-voldelige hjem. Tilsvarende verdi var 2,3 ganger høyere i en prospektiv studie utført av Becker med kolleger.[12]

I en studie av Volant med kolleger rapporterte 19% av en gruppe kvinner utsatt for partnervold, og som bodde på kriesenter, om barn som mishandlet familiedyr. For kontrollgruppen med kvinner som ikke hadde vært utsatt for partnervold, var tilsvarende andel kun 1%.[33] De samlede resultatene kan derfor gi en indikasjon på at barns dyremishandling kan være en indikator på familievold, der volden er av mer alvorlig karakter.

3.3. Oppsummering

Forskningen innenfor dette området er langt på vei preget av de samme svakhetene som er omtalt ovenfor: utbredt bruk av retrospektive studier, ikke randomiserte eller generaliserbare utvalg [for eksempel kvinner på kriesenter], varierende eller liten bruk av kontrollgrupper, og en vag og lite enhetlig definisjon av begrepet dyremishandling.

Likevel : Påstanden om at vold mot dyr er en indikasjon på familievold, har en sterk empirisk dekning. I familier der man finner vold mot dyr, er det også overhyppighet av andre voldsformer. Det er god indikasjon på at sammenhengen blir sterkere dess alvorlige former for vold det er snakk om.

KILDER

[1] Petersen, M.L. & Farrington, D.P., Measuring animal cruelty and case histories, In, A. Linzey [ed.], The Link Between Animal Abuse and Human Violence, Eastbourne, East Sussex, UK: Sussex Academic Press, 2009.

[2] Kellert, S. R. & Felthous, A. R., Childhood cruelty toward animals among criminals and noncriminals, Human Relations, 38, 1985.

[3] Merz-Perez, L., Heide, K. M., & Silverman, I.J., Childhood cruelty to animals and subsequent violence against humans, International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 45, 2001.

[4] Tallichet, S. E., & Hensley, C., Exploring the link between recurrent acts of childhood and adolescent animal cruelty and subsequent violent crime, Criminal Justice Review, 29, 2004.

[5] Hensley, C., Tallichet, S. E., & Dutkiewicz, E. L., Recurrent childhood animal cruelty: Is there a relationship to adult recurrent interpersonal violence? Criminal Justice Review, 34, 2009.

[6] Henderson, B.B., Hensley, C., & Tallichet, S.E., Childhood animal cruelty methods and their link to adult interpersonal violence, Journal of Interpersonal Violence, 26, 2011.

[7] Arluke, A., Levin J., Luke, C., & Ascione, F.R., The relationship of animal abuse to violence and other forms of antisocial behavior, Journal of Interpersonal Violence 14, 1999.

[8] Verlinden, S., Herson, M., & Thomas, J., Risk factors in school shootings, Clinical Psychology Review, 20, 2000.

[9] Arluke, A., & Madfis, E., Animal abuse as a warning sign of school massacres: A critique and refinement, Homicide Studies, 20, 2013.

[10] Simons, D.A., Wurtele, S.K., & Durham, R.L., Developmental experiences of child sexual abusers and rapists, Child Abuse and Neglect, 32, 2008.

[11] Arluke, A., Levin J., Luke, C., & Ascione, F.R., The relationship of animal abuse to violence and other forms of antisocial behavior, Journal of Interpersonal Violence 14, 1999.

[12] Becker, K., Stuewig, J., Herrera, V., & McCloskey, L., A study of firesetting and animal cruelty in children: Family influences and adolescent outcomes, Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry, 43, 2004.

[13] Lucia, S., & Killias, M., Is animal cruelty a marker of interpersonal violence and delinquency? Results of a Swiss National Self-Report study, Psychology of Violence, 1, 2011.

[14] Walters, G.D., Testing the direct, indirect, and moderated effects of childhood animal cruelty on future aggressive and non-aggressive offending, Aggressive Behavior, 40, 2014.

[15] Vaughn, M.G., Fu, Q., Delisi, M., et al., Correlates of cruelty to animals in the United States: Results from the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions, Journal of Psychiatric Research, 43, 2009.

[16] Gleyzer, R., Felthous, A. R. & Holzer, C.E., Animal cruelty and psychiatric disorders, Journal of the American Academy of Psychiatry and Law 30, 2002.

[17] Frick, P.J., Van Horn, Y., Lahey, B.B., Christ, M.A.B., Loeber, R., et al., Oppositional Defiant Disorder and Conduct Disorder: A meta-analytic review of factor analyses and cross-validation in a clinical sample, Clinical Psychology Review, 13, 1993.

[18] Kavanagh, P.S., Signal, T.D., & Taylor, N., The Dark Triad and animal cruelty: Dark personalities, dark attitudes and dark behaviors, Personality and Individual Differences, 55, 2013.

[19] Dadds, M.R., Whiting, C. & Hawes, D.J., Associations among cruelty to animals, family conflict, and psychopathic traits in childhood, Journal of Interpersonal Violence, 21, 2006.

[20] American Psychiatric Association: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition, Arlington, VA, American Psychiatric Association, 2013.

[21] Felthous, A. R. & Kellert, S. R., Childhood cruelty and later aggression against people: A review, American Journal of Psychiatry, 144, 1987. [Referert i Tallichet & Hensley, 2004]. Tallichet, S. E., & Hensley, C., Exploring the link between recurrent acts of childhood and adolescent animal

cruelty and subsequent violent crime, *Criminal Justice Review*, 29, 2004.

[22] Miller, K.S. & Knutson, J.F., Reports of severe physical punishment and exposure to animal cruelty by inmates convicted of felonies and by university students, *Child Abuse & Neglect*, 21, 1997.

[23] Baldry, A.C., Animal abuse and exposure to interpersonal violence in Italian youth, *Journal of Interpersonal Violence*, 18, 2003.

[24] Petersen, M.L. & Farrington, D.P., Types of cruelty: Animals and childhood cruelty, domestic violence, child and elder abuse. In: A. Linzey [Ed.], *The Link Between Animal Abuse and Human Violence*, Eastbourne, East Sussex, UK: Sussex Academic Press, 2009.

[25] Gullone, E., A lifespan perspective on human aggression and animal abuse, In: A. Linzey [Ed.], *The Link Between Animal Abuse and Human Violence*, Eastbourne, East Sussex, UK: Sussex Academic Press, 2009.

[26] Patterson-Kane, E., & Piper, H., Animal abuse as a sentinel for human violence: A critique, *Journal of Social Issues*, 65, 2009.

[27] Beirne, P., From animal abuse to interhuman violence? A critical review of the progression thesis. *Society & Animals* 12, 2004.

[28] Ascione, F.R., Children who are cruel to animals: A review of research and implications for developmental psychopathology, *Anthrozoös*, 6, 1993.

[29] Gullone, E., *Animal Cruelty, Antisocial Behaviour, and Aggression: More Than a Link*, Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan, 2012. [Referert til i Bjørnholt 2014]. Bjørnholt, M., *Kvinnemishandling og dyremishandling: To sider av samme sak? Pilotprosjekt finansiert av Dyrevernalliansen, Policy and Social Research AS, Rapport 1*, 2014.

[30] Henry, B.C. & Sanders, C.E., Bullying and animal abuse: Is there a connection? *Society & Animals*, 15, 2007.

[31] Ascione, F.R., Emerging research on animal abuse as a risk factor for intimate partner violence, In: K. Kendall-Tackett & S. Giacomoni [Eds.], *Intimate Partner Violence*, Kingston, NJ: Civic Research Institute, 2007.

[32] Ascione, F. R., Weber, C. V., Thompson, T. M., Heath, J., Maruyama, M., & Hayashi, K., Battered pets and domestic violence: Animal abuse reported by women experiencing intimate violence and by nonabused women, *Violence Against Women*, 13, 2007.

[33] Volant, A.M., Johnson, J.A., Gullone, E., & Coleman, G.J., The relationship between domestic violence and animal abuse: An Australian study, *Journal of Interpersonal Violence*, 23, 2008.

[34] Walton-Moss, B.J., Manganello, J., Frye, U. & Campbell, J.C., Risk factors for interpersonal violence and associated injury among urban women, *Journal of Community Health*, 30, 2005.

[35] DeGue, S., & DiLillo, D., Is animal cruelty a "red flag" for family violence? Investigating co-occurring violence toward children, partners, and pets, *Journal of Interpersonal Violence*, 24, 2009.

[36] Simmons, C.A. & Lehmann, P., Exploring the link between pet abuse and controlling behaviors in violent relationships, *Journal of Interpersonal Violence* 22, 2007.

[37] Doherty, D. & Hornosty, J., Exploring the links: Firearms, family violence and animal abuse in rural communities, *Latham Letter*, 29, 2008.

[38] Crawford, D., & Clarke, V.B., *Inside the Cruelty Connection: The Role of Animals in Decision-Making by Domestic Violence Victims in Rural Alberta*, Edmonton: Alberta Society for the Prevention of Cruelty to Animals, 2012.

[39] Bjørnholt, M., *Kvinnemishandling og dyremishandling: To sider av samme sak? Pilotprosjekt finansiert av Dyrevernalliansen, Policy and Social Research AS, Rapport 1*, 2014.

[40] DeViney, E., Dickert, J., & Lockwood, R., The care of pets within child abusing families, *International Journal for the Study of Animal Problems*, 4, 1983.

[41] McEwen, F.S., Moffitt, T.E., & Arseneault, L., Is childhood cruelty to animals a marker for physical maltreatment in a prospective cohort study of children? *Child Abuse & Neglect*, 38, 2014.

[42] Currie, C.L., Animal cruelty by children exposed to domestic violence, *Child Abuse & Neglect*, 30, 2006.

For en omfattende bibliografi av forskningslitteraturen, se: <http://animaltherapy.net/animal-abuse-human-violence/bibliography/>

Dyrevernalliansen

Utgiver:

Dyrevernalliansen

Rapportens navn:

Hjelp når det trengs aller mest
- sammenhengen mellom vold
mot dyr og vold mot mennesker

Utgiversted og dato:

Oslo, august 2016

Forfatter:

Frank Nervik

Alle foto:

istockphoto.com

Kontakt:

Dyrevernalliansen
Brenneriveien 7
0182 Oslo

www.dyrevern.no

Telefon: 22 20 16 50

Epost: kontor@dyrevern.no

Kontonr.: 0537 34 87378

Org.nr.: 983 482 392

Dyrevernalliansen:

Ingen dyr fortjener å lide
for penger, uvitenhet eller
tradisjoner.

Dyrevernalliansen hjelper
dyrene som trenger det
aller mest, i intensivt
landbruk, pelsindustrien
og dyreforsøk.

Copyright:

© Dyrevernalliansen 2016

ISBN: 978-82-690520-0-8

